

—

Andile Mji ke setsebi se hlwahlwa sa dipalo.

Ena ke pale ya ha Andile e ne e sa le moshanyana,
le hore o ile a rata dinomoro jwang.

Andile o tswaletswe toropong ya Gqeberha profenseng ya Kapa Botjhabela.

O ne a dula le mmae le ntatae. Ba ne ba dula motseng wa New Brighton.

Haufi le New Brighton, hone ho ena le motsana o bitswang Tyeni moo ho neng ho dula ntate moholo.

Andile o ne a rata ho etela ntate moholo ya neng a ena le sekiri sa dikgomo.

Ntate moholo o ne a rata ho mmotsa a re, "Tse tona di kae, tse tshehadi tsona? Di kae kaofela?"

Andile o ithutile ho bala ho fihlela ho 10 ka menwana. A tswela pele ho fihla ho 20 ka ya maoto, yaba o bala ka bo hlano.

Hoseng mokoko o ne o lla. E ne e le hora ya bohlano ha ba tsoha, ba itokisetsa ho hama dikgomo.

Hamorao, ba isa dikgomo thabeng ho ya fula.

Ba ne ba sebedisa letsatsi ho bala nako.

Motsheare ntatae moholo o ne a mmitsa ho tla ja. Nako e ne e le hora ya 12.

O ne a tseba ha e se e le nako ya ho kgutlela hae, ha tsatsi le dikela.

O ne a bala dikgomo ho etsa bonnete ba hore di felletse.

Ha Andile a qala ho ya sekolong, ntatae o ile a mo rekela tshupanako. O ne a sebedisa tshupanako ena ho bala ka bo 2, bo 3 le bo 4.

Tshupanako e ne e na le dinomoro ho tloha ho nngwe ho fihlela ho shopedi.

Andile o ne a kgona ho bala mela ho fihlella hora e nepahetseng le metsotso e dipakeng.

Andile o ne a kgona ho bala dinomoro ka hlooho. O ne a bala ho ya pele le morao ka kelello.

Ha dikgomo di tswala, Andile o ne a atisa le ho bala manamane.

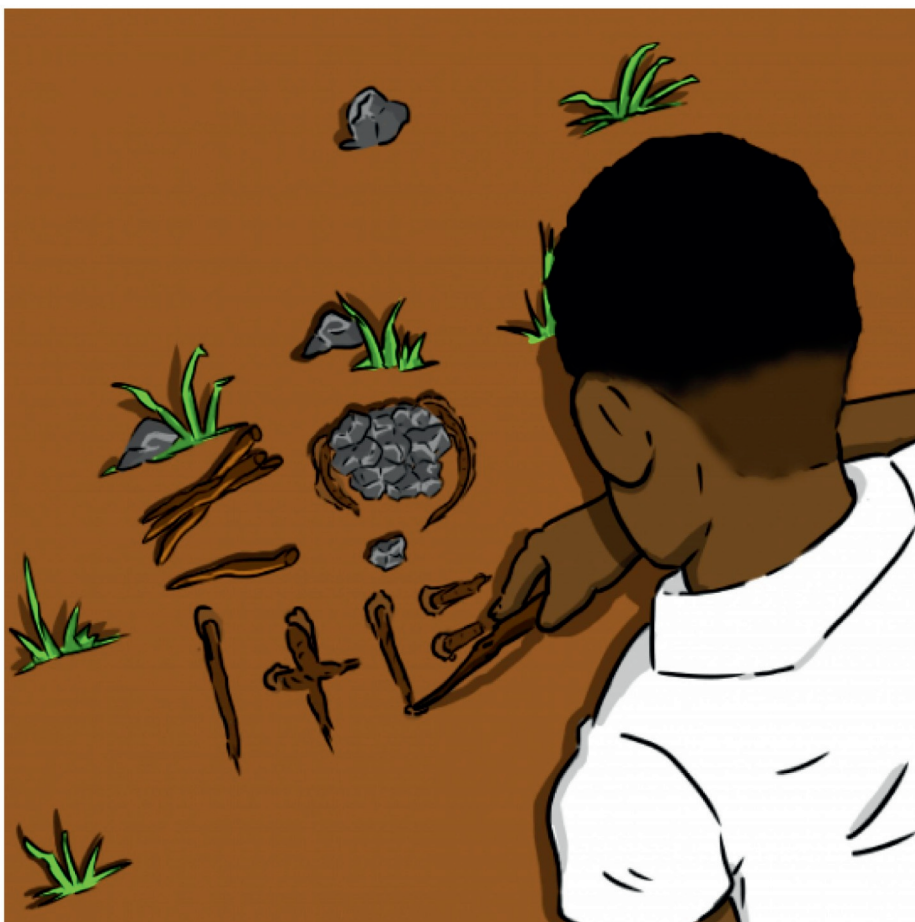
O ne a kgona ho bala le ho bolela mabitso a matsatsi a beke le dikgwedi tsa selemo ka tatelano.

Ka boLabohlano, o ne a paka mokotla wa hae a etela ntatae moholo ka Moqebelo le Sontaha.

Ka Mantaha, o ne a kgutlela hae hore a kgone ho ya sekolong.

Ha dikolo di kwala, o ne a tjhakela ntatae moholo.

Ha Andile a ne a qala ho ya sekolong, ba ne ba bala ka majwe le dithutswana.

O ne a sebedisa menwana ya hae ho ngola mobung. O ne a ithuta ho kopanya dipalo mobung.

Phaposi ya hae ya boithutelo e ne le tlasa sefate. Ha pula e na, ba ne ba sa kgone ho ya sekolong.

Ha moshanyana wa Brighton a hola, a ya unibesithing ho ya ithuta dipalo. O ithutile dilemo tse ngata.

Moprofesa Mji o sebetsa lekaleng la dipalo la dipalopalo.

O ne a ntse a kgona ho bala nako ka ho sheba letsatsi jwaloka pele.

Kajeno Andile ke Moprofesa Mji. O sebedisa menwana ya hae ho tlanyatsa komporo.

O sebedisa dipalo le dikerafo ho bolela pale. O sebedisa dipalo ho rarolla bothata.

O sebedisa dipalopalo ho araba dipotso tse jwaloka, "Ke palohare e kae ya dilemo tsa bana sekolong sena?"

Moprofesa Mji o sebetsa ka dikomporo le dinomoro.

O re, “Dikomporo di molemo haholo empa ka nako enngwe di a senyeha. Tsebo ya ka e ka hloohong ya ka ho ya ho ile.

Dipalong ha ho se fetohang, dinomoro di dula di le jwalo kamehla.”

Moprofesa Mji o na le molaetsa o latelang bakeng sa hao:

“Ho tseba dipalo o lokela ho itlwaetsa ho sebetsa ka dinomoro. Dipalo ke ho tseba ho etsa. Dipalo ke mekgwa.

O lokela ho ithuta ho nahana ka dinomoro. Jwale o tla ba mohale.”

—Dipotso

1. Andile o tsebile ka dipalo le ho bala jwang?
2. Na ho a hlokeha ho bala dipalo ntle le komporo kapa khalkhuleita? Hlalosa.
3. Bala ho fihlela ho 12 ka bo 2, bo 3 le bo 4, ebe o bala ho ya morao.

—Lenane la dibuka tse letotong lena

- Andile Mji
- Asnath Mahapa
- Bongani Mayosi
- Charlotte Maxeke
- Mmantsane Moche Diale
- Mulalo Doyoyo
- Tebello Nyokong
- Tshilidzi Marwala

Buka ena e qapuwe le ho ngolwa ka Setswana ele
karolo ya porojeke ya 2020 ya Zenex Ulwazi Lwethu
ya dibuka tse balwang.